

Seppo Laaksonen

SLOVAKIT SOTATEILLÄ 1938 – 45

KOKOELMAN JAOTTELU:

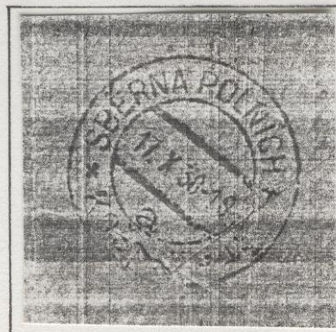
- 1. München 1938**
 - 1.1. Kenttäpostia paikkakuntaleimoin**
 - 1.2. Kenttäpostia kenttäpostileimoin**
 - 1.3. Münchenin jälkeen: Tshekkoslovakian hajoaminen**
- 2. Puolan sota 1939**
- 3. Operaatio Barbaressa: Slovakit itärintamalla 1941 – 44**
- 4. Slovakit Italiassa 1943 – 45**
- 5. Sota-aika Slovakiassa**
 - 5.1. Kotirintama, Hlinka-kaarti, KLV-leirit**
 - 5.2. Saksalaiset joukot Slovakiassa**
 - 5.3. Slovakian juutalaisten kohtalo**
 - 5.4. Slovakian kansannousu 1944**
 - 5.5. Sodan loppu: taistelut Slovakiassa 1945**

1.1. Münchenin kriisi – kenttäpostia paikkakuntaleimoin

Yleinen liikekannallepano toimeenpantiin Tshekkoslovakiassa 23.9.1938. Kenttäpostin toiminta alkoi 1.10.1938 ja kesti 67 päivää. Kenttäpostilähetykset leimattiin joko paikkakunta- tai kenttäpostileimoin. Kirjattua kenttäpostia saivat lähettää vain joukko-osastot toisiin yksikköihin tai viranomaisille.

Kirjattu kirje Kosice 4:stä 17.10.1938 kenttäpostitoimisto 55:een. Lähettäjä XVI rajavartiovyöhykkeen esikunta. 'Vec uradna porta prosta' = virka-asia, postimaksutta kauttakulkuleima: 'Sberna polnich post Kosice' = Kosicen keskuskenttäpostikonttori 17.10.1938. Tavallinen siviili – R – lipuke.

1.1. Münchenin kriisi – maksettuja lähetyksiä paikkakuntaleimoin

Kotoa joukkoihin: Ehiökortti Zilina 2:sta 'd'
22.10.1938 kp-konttori
26:een, josta edelleen
kp-konttori 10:een. La-
jittelukeskuksen vio-
letti sensuurileima.

Joukoista joukkoihin:
Reserviläisen ehiökortti
kp-konttori 10:stä
reitti 896 Nove Zamky
– Parkan 'b' rautatie-
leimalla 22.11.1938 kp-
konttori 8:aan. Vurkyn
keskus-kp-konttorin lei-
ma + kumileima 'Polná
posta zrusena – zpät'
(=kenttäposti lopetettu,
takaisin).

1.2. Münchenin kriisi – kenttäpostia kenttäpostileimoin

Kortti kp-konttori
23:sta 'a' 9.10.1938
Kosiceen. Sinikynä-
sensuuri.

Odesilatel
Odosielateľ
Посилающий
Absender
Feladó
Nadawca

DOPISNICE POLNÍ POŠTOVNÍ SLUŽBY

PANI

EMIČKA KOVÁČSOVÁ

SLIVNIK číslo 23

KOŠICE

Slovensko

Julius Kovács

Děl, pl. 44 / I bat,
ni posta 23

POLNÍ NEMOCNICE 39

G. 1477 taj. 18

Velitelství Štefaník

Kremnica

Kenttäsairaala 39:n kirjattu kirje kp-konttori 23:sta 'a' Stefanik-rykmentin esikuntaan Kremnicaan.

1.2. Münchenin kriisi: kenttäpostia rautatiekenttäpostileimoin

Kortti rautatie- kp-konttori 1:stä ja 2:sta 'b' kp-konttori 4:ään. Joukoista joukkoihin, lähettäjän osoite kp-konttori 10.

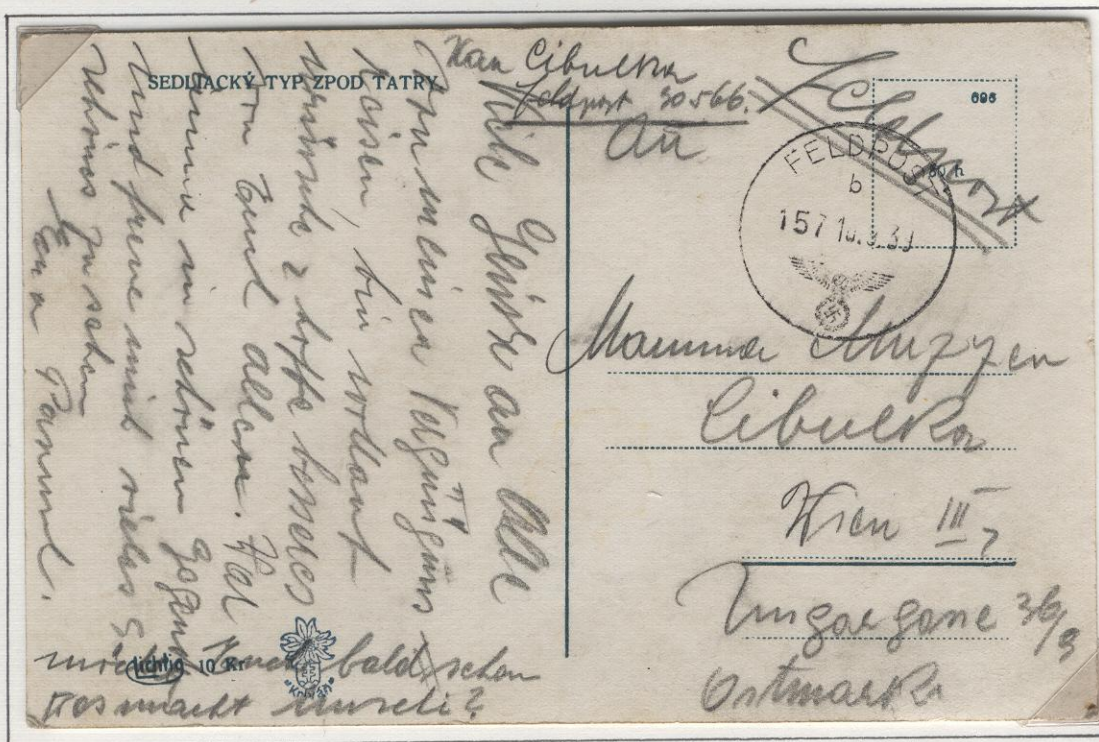
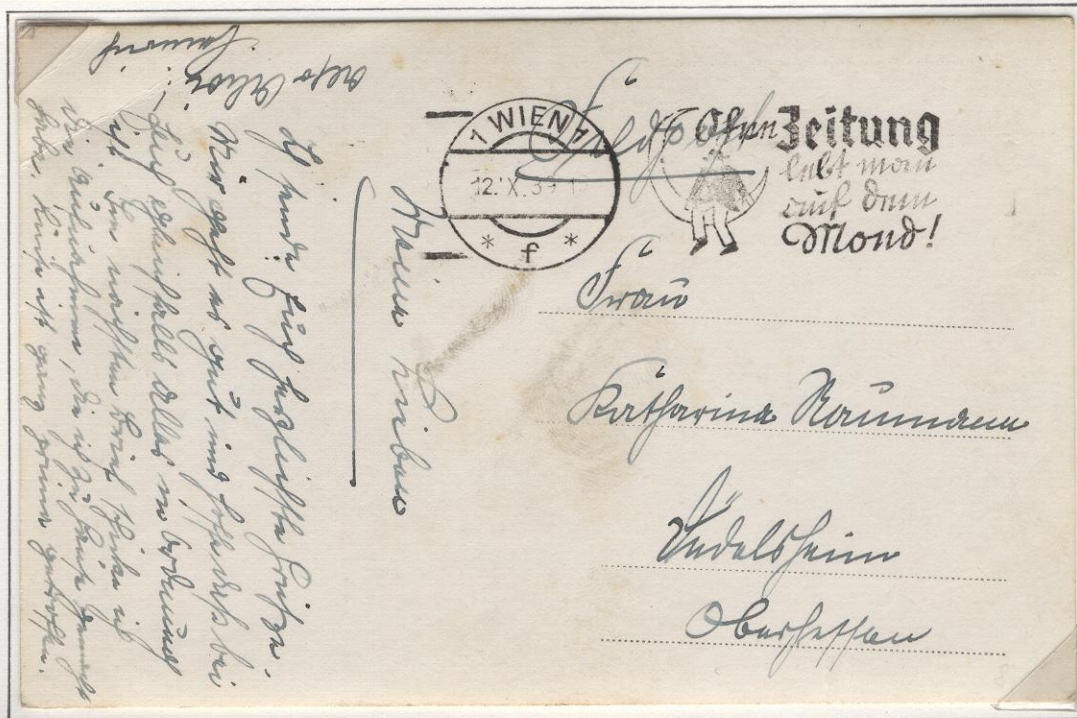

Maksettu kortti rautatie-kp-konttori 15:sta 'b' 28. 10.1938 Lazoviceen. Lähettäjän osoite kp - konttori 23. Punakynänsensuuri.

2. Puolan sota - kenttäpostia

Saksan 14. Armeija hyökkäsi Puolaan 1.9.1939 Slovakian alueelta. Slovakialaisille kuvakorteille kirjoitetut saksalaissotilaiden kp-kortit on lähetetty Slovakian tai Puolan alueelta.

Aluksi posti toimi-
tettiin leimattavaksi
Wieniin: Saksalai-
sen kp-kortti Wie-
nistä 12.9.1939 Ob-
erhesseniin. Aihe:
Spisska Nova Ves.

Kortti Saksan kp-lei-
malla 18.9.1939 Wie-
niin. Lähettäjän kp-
no 30566 = 171. Liik-
kuva It-patteri.

2. Puolan sota – kenttäpostia

Kortti kp-konttori 41:stä
'b' 28.9.1939 Piestanyyn.
Punainen sensuurileima
(kahden sensorin tarkas-
tama). Tshekinkielinen
'Polni Posta' - leima.

Polná pošta č. 41. Cenzurované
Podpis cenzora: *F. Hájek*

DOPIŠNICA POĽNEJ POŠTOVEJ SLUŽBY

Odosielateľ: *Florian Trachunich*
Bydlisko (v zápoli): *Polná*
Voj. útvar: *41.*
Číslo poľnej pošty: *41.*

Vážení pán
Ing. Dr. Dominik Jekš
Lárooska
Piestany.

Polná pošta č. 8. Cenzurované
Podpis cenzora: *...*

DOPIŠNICA POĽNEJ POŠTOVEJ SLUŽBY

Vážení pán
Janko Čomaj
poštmajster
Kokavavanad Rim.
Okres Hnúšťa.

POŠTA
-9.IX.39-12.00
b
S.P.

Slovakialaistettu leima:
Pol. (NI poistettu) Pos-
ta ja 'SP' (C. = Cesko
poistettu).

Odosielateľ: *rtk. Lojda Frant.*
Bydlisko (v zápoli): *B. Bystřica.*
Voj. útvar: *"Škultéty"*
Číslo poľnej pošty: *8*

Kortti kp-konttori 8:sta
'b' 9.9.1939 Kokava
nad Rim'iin. Punainen
sensuurileima.

3. Operaatio Barbarossa – Slovakit itärintamalla 1941 – Kp-konttori 6

Prof. Alex. Passtor
Odosielateľ:

Richard 2.
Bydlisko (v zápoli):

Richard 2.
Voj. útvar:

6
Číslo poľnej pošty:

Česká
Punakynäsensuuri

DOPISNICA POĽNEJ POŠTOVEJ SLUŽBY

Váž. pan
Josef Passtor
svadny úradník
Ruzomberok
Považská ul. č. 14.

Sotaan Neuvostoliittoa vastaan Saksan rinnalla 1941-44 osallistui kaksi slovakkidivisioonaa: Nopea Divisioona ja Varmistusdivisioona. Edellinen taisteli etelärintamalla, jälkimmäinen oli Ukrainassa ja Valko-Venäjällä vartiointi- ja partisaanien torjuntatehtävissä. Käytössä oli aluksi 3 kp-konttoria (no:t 6, 8 ja 16), 1 keskus-kp-konttori ja noin 25 eri peitenimeä.

Kortti kp-konttori 6:sta 18.7.1941 Ruzomberokiin. Punakynäsensuuri. Peitenimi 'Richard 2'.

čít. v zápoli
Jan Urbík
Odosielateľ:

Vol. "Hora" 11. rota
Bydlisko (v zápoli):

Vol. "Hora" 11. rota
Voj. útvar:

0
Číslo poľnej pošty:

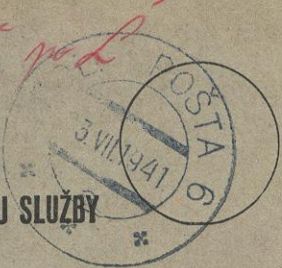
Česká
Punakynäsensuuri

DOPISNICA POĽNEJ POŠTOVEJ SLUŽBY

Váž. pan
Julius Urbík
synáča št. ľud. školy

Udávaný Opatove
po: Lonsore
okr. Nitra - Slovensko

Kortti kp-konttori 6:sta 23.7.1941 Opatovceen. Punakynäsensuuri. Peitenimi 'Hora', 11. komppania

Kortti kp-konttori 8:sta 'a' 21.9.1941 Zvoleniin. Punakynäsensuuri. Tekstin viimeinen lause mustattu sensorin toimesta. Peitenimi 'Zula'. Kortille liimattu 20 kop N:liitonn sotasaalispostimerkki, jolla ei postimaksuarvoa.

3. Slovakit itärintamalla 1942 – Lähetyksiä Saksan kp:n kautta

Slovakkikapteenin (ehkä yhdysupseeri ?) saksalainen kp-kortti Feldpost-leimalla 'b' 3.5.1942 Nitraan. OKW:n sensuuri. 11.333 = 6. Armeijan Esikunnan Suojakomppania. 00.960 = 297. Jalkaväkidiivisioon Esikunta. Mo-lemmat joukko – osastot tuhoutuivat Stalingradin motissa.

Kortti Saksan kp-lentomerkillä Feldpost - leimalla 'b' 5.6.1942 Kremnicaan. Slovakian punakynäsensuuri ja OKW:n sensuurileima. Lähettäjän yksikkö 46.409 = saksalaisille alistettu 31. Slovakia-laisen kenttätukirykmentin 4-6. Patteri..

3. Slovakit itärintamalla 1943 – Kp-konttori 8 – Varmistusdivisioona

Slovakin käyttämä italialainen kenttäpostikortti.

Questa lotta gigantesca non è che una fase e lo sviluppo logico della nostra rivoluzione: è la lotta dei popoli poveri e numerosi di braccia contro gli affamatori che detengono ferocemente il monopolio di tutte le ricchezze e di tutto l'oro della terra: è la lotta dei popoli fecondi e giovani contro i popoli isteriliti e volgenti al tramonto, è la lotta fra due secoli e due idee.

MUSSOLINI

CARTOLINA POSTALE
PER LE FORZE ARMATE

ESNIE DA
TAS PER
LITATIA
SEZIONE

27.1.43-2

GENZUROVATO

A. G. W. Kapit.

Siberia Leitura

Götterko pl. 8. III. 1943

Quartierone

Grado, Cognome e Nome del mittente:
Cor. p. Amos Kerner

Reparto Sicilia 1.
POSTA MILITARE

Kp-konttori 8:sta 'a' 27.1.1943 Bratislavan. Violetti slovakialainen sensuurileima. Todennäköisesti Varmistusdivisioonan slovakisotilaan italialaisen Sicilia-divisioonan 1.rykmentistä lähettämä. Tammikuun lopulla 1943 Italian armeijakunnan Donilla lyötyjä rippeitä koottiin Harkovin tienoilla.

3. Slovakit itärintamalla 1943 – Lähetyksiä Saksan kp:n kautta

Lähettäjän kp-numero:
N. 31.256 D = 3. SS-
Panssarikrenatööridi-
visioona Totenkopf,
Jalkaväkirymentti 1.

Saksan kenttäpostin lentokirje kahdella merkillä Feldpost 'b' leimalla 30.7.1943 Dolhaan (slovakiksi Dlha Ves). Osoite slovakiksi. Dolha = Unkarin miehittämää Etelä-Slovakiaa. Slovakkeja ei värvätty Waffen-SS:ään, joten lähettäjä (SS-Sturmman) on ehkä ollut slovakiansaksalainen. "As" = Budapestin kauttakulkusensuuri.

5.1. Kotirintama. Kotijoukkojen sotilasvirkapostia.

Pre poštové známky
č.j. 5038/43

Poplatky:

do	Ks
100	1.—
200	1.50
400	2.—
600	2.50
800	3.—
1000	3.50

za každých ďalších 200 Ks o 5 h viac.

24.12.1943

SBOROVÝ AUTOMOBILNÝ PARK

Podpis poštového úradníka

Keskusautovarikon
postiosoitus Tren-
cinistä 'b' 21.1.
1943 Banska Bys-
tricaan.

Reserviautopatal-
joonan postiosoi-
tus Nitrasta 'k'
1.12.1944 Bratis-
lavaan.

Pre poštové známky

Poplatky:

do	Ks
100	1.—
200	1.50
400	2.—
600	2.50
800	3.—
1000	3.50

atď.

za každých ďalších 200 Ks o 5 h viac.

10.11.1943

bez porta.

Podpis poštového úradníka

5 758 Nitra

POŠTOVÁ SPRIEVODKA

Deň podania 6. XI 1943.

Cena 400 Ks.

Počet kusov 1. Obal 1. Obsah Prádlo

Posla Jozef Steiger.

Pr. Smolenice č. 164

okr. Trnava

Váha 2 kg

Príloha 1

Poplatky pri podaní:

výplatné	Ks	h
miestny príplatok	Ks	h

Poplatky pri dodaní:

doplatné	Ks	h
doručné	Ks	h
náveštné	Ks	h
miestny príplatok	Ks	h
úložné	Ks	h
od do	Ks	h
poplatky	Ks	h

400 korunan posti-
ennakkopaketti (pai-
no 2,4 kg) Autopa-
taljoonan Koulutus-
kompaniasta Nitras-
ta 'i' 10.11.1943
Smoleniceen.

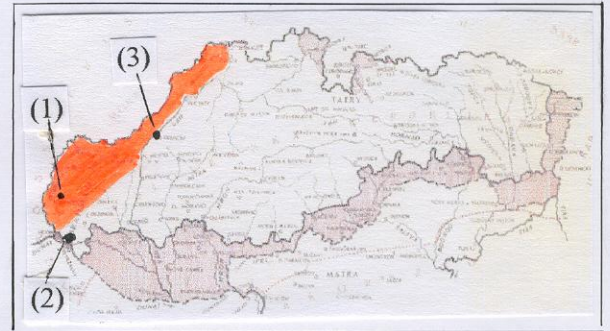

Hlinka - kaartin pääesikunnan kirjattu pikakirje Bratislavasta '4 b' 17.3.1945 Trnavaan. Takana esikunnan punainen virkaleima. Tullut Trnavaan 18.3. Taksa: kirje 1,50 + kirjaus 2,50 + pika 2,00 = 6,00 korunaa. Erittäin myöhäinen käyttö (NL valtasi Bratislavan 4.4.45).

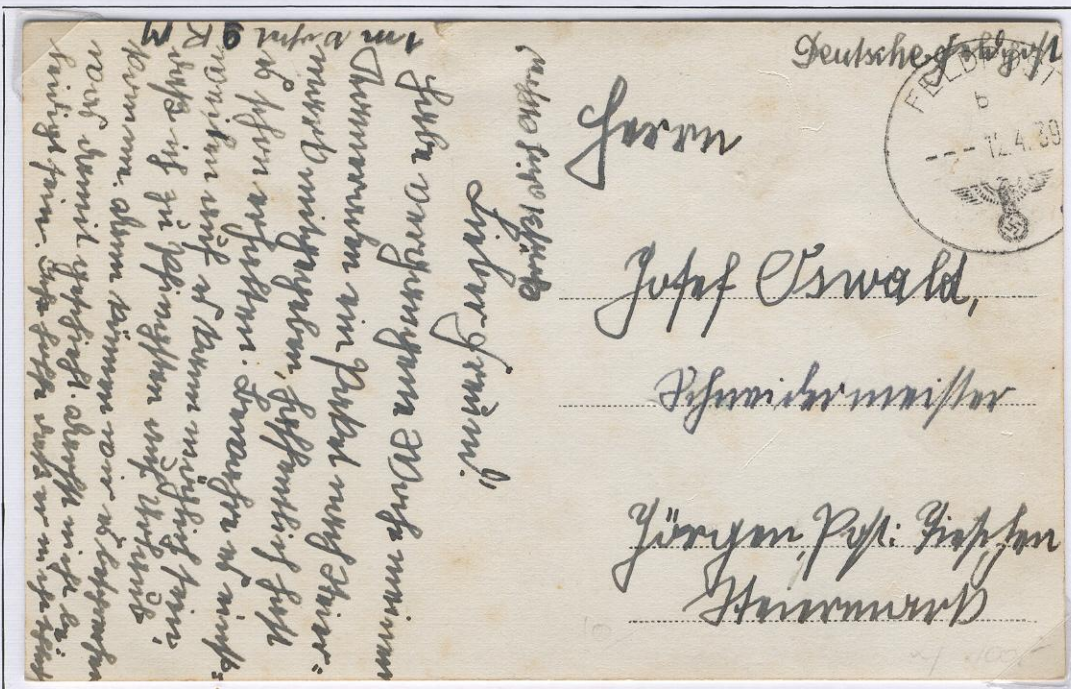
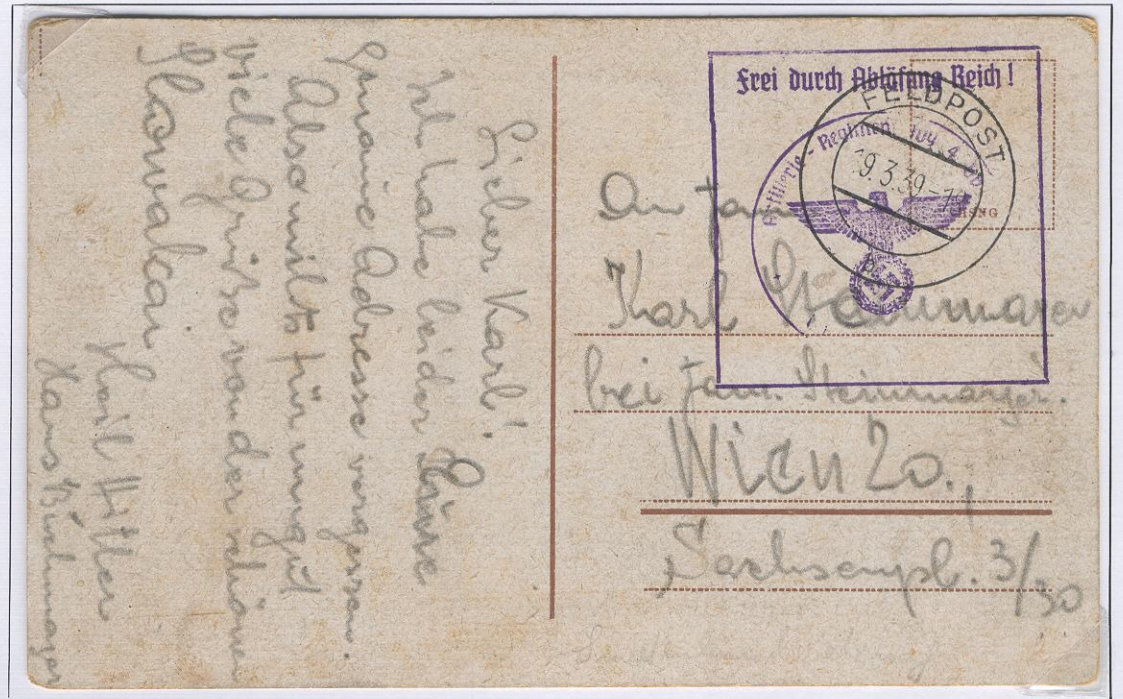

5.2. Saksalaiset joukot Slovakiassa - Suojavyöhyke

Slovakian itsenäisyysjulistukseen liittyvällä suojelusopimuksella Saksa sijoitti Wehrmachtin joukko-osastoja pysyvästi Vahjoen laaksoon Länsi-Slovakiassa (oranssi alue). Niiden esikunta oli Malacyssa. (1) = Malacy (2) = Bratislava (3) = Trencin.

Saksalaisten marssi suojavyöhykkeelle: Tykistö rykmentti 109:n kenttäpostikortti kaksirenkaisella Feldpost-leimalla 19.3.1939 Wieniin. Kortin kuva-aihe: Nadasin kylä suojavyöhykkeellä. Tekstissä: 'Terveisiä kauniista Slovakiasta'.

Kp-kortti yksirenkaisella Feldpost-leimalla 'b' 12. 4.1939 Steiermarkiin. Ei merkintää joukko-osastosta. Kortin kuva-aihe: Oslavanyn linna suojavyöhykkeellä..

Painotuote Bratislavasta 20.8.1939 Zilinaan. Erikoisleima: '1 v Andrej Hlinkan kuolemasta'. Lähettäjä juutalaisten avustusjärjestö 'Keren Hazalah'. Saksankielisessä tekstissä kiitetään lahjoituksesta. -

Juutalaisen lähettäjän tuli merkitä nimensä eteen Davidin tähti. Kirje Nove Mesto nad Vahom'ista 'ch' 20.2.1940 Semilyyn, Protektorátiin. Takana OKW:n sensuuri-luska. Taksa 2,00 korunaa = ulkomaan kirje.

5.3. Slovakian juutalaisten kohtalo

Alkuvuodesta 1942 lähetettiin n 50.000 Slovakian juutalaista Saksan keskitysleireille, pääosa Auschwitziin.

1180 korunan postiosoitus Prievdzasta 'b' 29.12.1942 Bratislavan kautta 31.12.1942 Auschwitzin keskitysleiriin. Saapunut 12.1.1943, palautettu 12.1.1943. Takaisin Prievdzassa ??1.9143. Sinikynämerkintä 'K L' = keskitysleiri.

59 korunan postiosoitus Labista 29.12.1942 Auschwitzin keskitysleiriin. Saapunut 11.1.1943, palautettu 12.1.1943. Takaisin Labissa 21.1.1943. Sinikynämerkintä 'K L' = keskitysleiri..

5.4. Slovakian kansannousu 1944

Slovakian fasismin vastainen kansannousu alkoi kotiarmeijan upseerien suunnittelemana ja johdolla Banska Bystricassa 29.8.1944 ja levisi nopeasti koko Keski-Slovakiaan. 28.10.1944 mennessä saksalaiset kukistivat kansannousun.

Kirjattu pikakirje kansannousualueelta Prievídzasta 1° 28.8.1944 Humenneen. Osoitettu kansannousualueen ulkopuolelle Itä-Slovakiaan, ei voitu toimittaa perille. Musta rivileima 'Zpät, Doprava zastavená' = Takaisin! Postiliikenne keskeytynyt. Taksa: kirje (21 – 250 gr) 2,50 + kirjaus 2,50 + pika 2,00 = 7,00 korunaa

5.5. Sodan loppu: taistelut Slovakiassa 1945

Neuvostojoukot liittolaisineen valtasivat Slovakian huhtikuun loppuun 1945 mennessä.

Neuvostoliiton puolella taistelleen tshekkoslovakialaisen (kenraali Svoboda) armeijan soti-
 laan kp-kortti 'a' 15.6.1945 omaiselle Rovenskin alueelle Neuvostoliittoon. Lähettäjän yksik-
 kö ollut sijoitettuna Kezmarokin tykistökoulun tiloihin Itä-Slovakiassa. NL:n sotasensorin
 12749 musta leima, paikannimi peitetty. Ohje: "... jos kirjoitat, laita osoite myös venäjäksi ...".

5.5. Sodan loppu: taistelut Slovakiassa 1945

Talven ja kevään taisteluihin Slovakiassa osallistui myös 2. Ukrainalaiselle rintamalle alistettuja romanialaisia joukkoja.

Kortti Romanian kp - toimisto 24:stä 22.4.1945 Bukarestiin. Toimisto on tuolloin ollut Banská Bystricassa, Keski-Slovakiassa. 13. Tyksitörykmentin pyöreä violetti sensuurileima ja Bukarestin kaksirivinen musta tulosensuuri. Saapunut 1.6.1945.